

Ó, rinocérosz

44.

A rinocérosz, mely 1570-ben érkezett második Fülöp udvarába, sokkal féktelenebb volt, mint elődje. Széttépett egy őrt, és egy elefánttal is rövid tusában végzett. Nagy volt az üdvrivalgás. Végre egy igazi rinocérosz! Nem zümmögő ananász, hanem egy rém! Ezután még jó harminc évet élhetett tisztelettől övezve Lisszabonban. Egyik győzelem a másik után, vér és vér és vér, mindig a másoké. Teljesen vakon lehelte ki a lelkét 1603-ban. A szarvára és a csontjaira már alig vártak második Rudolf ügynökei. Megvásárolták és Prágába küldték megbízójuknak. Habókos örült, minek ül az ilyen trónra! Avagy nem eleven bizonyítéka-e Isten közel sem mindenható voltának. Esetleg annak, hogy sajnos mégis kockajátékos. Vagy gonosz. Vagy nincs. Mindenesetre van humora, és remélhetőleg jól mulat. A csontok később elkallódtak, amikor a svédek 1648-ban kifosztották a bizarr ritkaságok császári gyűjteményét.

45.

*Zöld erdőben, sík mezőben rinocérosz jár.
Kék a lába, zöld a szarva, engem odavár.
De mióta csak vár?
Túhegyen megáll.
Híva engem a halálból,
lelkem ott száll, mint madártoll,
várj, rino, várj, te csak mindig várj.
Ha az Isten néked rendelt, tied leszek már.*

46.

*Amikor az elefánt és a rinocérosz egymásra meredt,
az elefánt előrecapta a fülét, a rinocérosz pedig
toppantott a bal hátsó lábával. A két állat csakhamar*

egymásnak rontott, de a rinocérosz hirtelen kitért. Az elefántot meglepte ez a mozdulat, és oldalról védtelenül hagyta a hasát. A rinocérosz belédöfte a szarvát. A halálosan megsebzett elefánt ráomlott a gyilkosára. A rinocérosz megpróbált szabadulni, de az elefánt vére a szemébe csöppent, és megvakult. A hegynyi súly alatt kínlódva lassan elapadt az ereje, és megadóan magát szerencsétlenségének feladta a küzdelmet. Így mindkét állat kiszenvedett. Akkor egy hatalmas madár mindkettejüket holt tetemét csőrével fölemelte, magával vitte őket a fészkebe, hogy fiókái falatozzanak a húsból, és erősödjenek.

47.

Mi lesz, hölgyeim és uraim, ha ezek egyszer megindulnak? Ugye tudják, kikre gondolok? Megindulnak, hogy bosszút álljanak, hölgyeim és uraim. Megindulnak mind, hogy behorpad alattuk a földgolyó. Egyszer minden gaztettünkért bosszút fognak állni, ez végtére is méltányos. Tudják-e, hölgyeim és uraim, hogy Jemenben most is félpercenként hal meg egy gyerek. Mi öljük meg őket, hölgyeim és uraim. Önök persze vigyáznak a gyerekeikre, és ezt nagyon jól teszik. Mégis halálos veszélynek teszik ki őket a saját otthonukban, ami nem lesz többé otthonuk? Mi lesz akkor, hölgyeim és uraim? A rinocérosz egy filozófus hangját utánozta. Csakhogy a politikában, hölgyeim és uraim, mindenkinek megvan a maga igazsága, és csak az erő múlik, melyik győzedelmeskedik. Az erő pedig a múlt ereje. Fatálisan téved, hölgyeim és uraim, süvöltötte a rinocérosz egy filozófus hangján, aki háborúk, járványok és természeti katasztrófák elől menekülők allegóriáit fejté meg ott is, ahol egész városnegyedeket veszít el ellenségeinek javára. Önök fatálisan tévednek. Az a baj önökkel, hölgyeim és uraim, mondta még a rinocérosz gúnyos mosollyal, hogy nem hisznek a politikai cselekvésben. De hiszen önök semmiben sem hisznek. Magukban sem, hölgyeim és uraim. Önök dekadensek. Önök halálra vannak ítélve. Mondta a rinocérosz, és kivágtatott a konferenciának otthont adó kastély tükrökkel telepakolt nagyterméből.

48.

Oly mértékben szennyes a világ önzéssel, léhasággal, góggal, szívtelenséggel, kegyetlenséggel és hamissággal, hogy a rinocérosznak, aki többszörös csigolyatörés után kórházban lábadozott, nem volt kedve többé élni. Miért akar mindenáron meggyógyítani, kérdezte orvosát. Hát nem tudja, hogy én magamra veszek minden megfosztottságot, nyomorúságot, és naponta belehalok látásába? Félek, hamarosan eljön a nap, amikor a világ sivársága láttán nem marad bennem mákszemnyi hit sem, és arra kényszerülök, hogy a méltóság jeleitől megfosztva, hit nélkül pusztuljak el.

49.

Rinocérosz atyám! Rinocérosz atyám atyja! Ez így nem mehet tovább. Hallod, ez így nem! Hát miért nem teszel valamit, hogy ne így menjen? Itt vagy egyáltalán? Tudom, azt kérdezed, miért nem teszek én. Nem bírok, érted, nem bírok, annyira sötét ez az egész. Kvá, kvá, kvá, kvá.

50.

Albrecht Dürer soha nem látott rinocéroszt. Sem élve, sem holtan. Ezért a látvány zavaró közvetítése nélkül törhettek át metszetén a rinocérosz tiszta eszméjétől felkavart érzelmek és képi energiák. Van valami bennünk, amit nem hagy nyugodni a rinocérosz szédítő idegensége. Mintha meglovagolnánk ezt a páncélos, emberszemű szörnyet, amely nyomban rohanni kezd, vadul elragad bennünket, majd álomszerű hirtelenséggel megtorpan valóságos létünk szakadékának meredélyén. És mi, épp csak egy ostobaság áldozatai, elvégre miért is kellett nekünk meglovagolni egy szelídíthetetlen őslényt, egy életen át fejfel zuhanunk a világ ismeretlen mélységébe.

51.

A rinocérosz menthetetlenül kettévált. Az egyik békésen tekintgetett kifelé a szobája ablakán a szakadó esőbe. Gondolatban titkos szerelmének üzent. Látom az arcod, mondta, holott távol vagy.

*Látom a lelked, mondta, nincs szükség köztünk
se tükörrre, se viaszszoborra, se festményre.
Az érzések elmondhatatlanok, mondta a saját
hangján, míg a másik felével hánykolódott a hajó,
a fület teletömte a tenger, a bőrét sebesre horzsolták
a deszkák, gyulladtra marta a sós víz. A hajóúrbé
épített karámban a szerelmet pecsétként viselte.*

52.

*A rinocérosz nem tud ugrani. Akkor sem tud ugrani,
ha nincs lekötözve. Nem tud elszakadni attól, ami van.
Egyetlen pillanatra sem tud. Attól. Ami van. A rinocérosz
nem tud az íróról, a rinocérosz csak a vonalról tud.
A rinocérosz négykézlábra állva szaglássza a földet,
szaglássza a levegőt, az elveszett nyomok után kutat.
A rinocérosz nem tud imádkozni. Imádkozik, de nem tud.
A rinocérosz ezért nem lehet más, mint rinocérosz.
Ugrások és ívek nélkül várja, hogy levadásszák.*

53.

*Évek, mérhetetlen mélységű évek óta vándorolok
csalóka távlatok után, jegyezte föl a rinocérosz,
megnyílik egy, és én elindulok, és csak évek, mérhetetlen
mélységű évek múlva lesz világos, hogy tévedtem,
ez nem vezet sehová. Kezdődik egy újabb mérhetetlen
mélységű év, jegyezte föl, de kinek, és újból rátalálok
egy újabb távlatra, és újra elhiszem, írta magának,
mintha bármikor olvasója kívánt volna lenni saját
feljegyzéseinek, hogy ez a távlat az igazi, és elindulok
megint e távlat mutatta irány szerint, de ez sem
vezet sehová, csak az úgynevezett végtelenbe. Csakhogy
én gyűlölöm, ami végtelen, jegyezte föl a rinocérosz,
kimondhatatlanul gyűlölöm, és még egyszer, utoljára
megpróbálta magát elszakítani a földtől, minden erejével
ugrani próbált, egy pillanatra fenn akart maradni
a levegőben, de képtelen volt, térdig süppedt a földbe.*

54.

*Néhány agyagos, sófoltos földhalom, aztán végelethatatlan
sztyeppe. Egy mozdulatlan karvaly köröz fölötte.*

Mozdulatlan és néma a hatalmas fényben. Gondolj arra, hogy a földre nyújtóztatva, meztelenül, vérrel-sebvel borítottan, fájdalmas halált kell halnod. A rinocéroszt a karóaly röpte egy láthatatlan céltábla közepére szögezte. Lélegzése tiszta, visszhangtalan volt, összekapcsolódva ezernyi más hanggal, mint akit táncra kértek.

55.

Puha és kemény mozdulatok. Várakozás a középpont körül. Sürgető vágy, hogy történjék valami. Mintha a markomba akarnám szorítani egy villám erejét, mintha ismeretlen állatokat próbálnék magam köré gyűjteni. Nem tudom, jegyezte föl a rinocérosz, mihez kell ez az erő, nem tudom, mi az, ami hív, csak a vágyat érzem, hogy írjak az üres lapra, mint aki mindjárt megfullad. Az üres lap a teremtés előtti vagy a halál utáni világ magányát őrzi. Mik a szavak, és léteznek-e egyáltalán, olyanok, melyeket ez a magány elvisel, jegyezte föl a rinocérosz. Hisz magam is levegőből vagyok. Furcsa formájú felhő a tavaszi égen. Siessen, aki látni akar. Nem vagyok a Föld fia.

56.

Tisztelt Vásárlók! Kérjük, ne kössenek az ajtó elé zsiráfot, oroszlánfókát, rinocéroszt, vándorsólymot, gyereket, pingvint vagy biciklit. Akadályozzák a közlekedést. Köszönettel: a bolt dolgozói.

57.

A vízből menekült isten nevetése szikrát hasított a grafithegyekből. A föld sosem lesz megbízható tanútok, mondta, és cigánykereket hányt a parton. Mindent, ami történni fog, fáradtsággal kell kiásnotok, a múlt és a jövő nyomait, a félig rejtett nyomokat. Magától semmit sem árul el, és örökké hazudik. A nevetés megőriztette a fákat, a madarakat. Sosem születtek egészen a földre, rikoltotta a szemközti hegyről, örökké álmokban és beszélgetésekben fogtok élni, miközben lábatok körül megposhad a víz, fejetek körül fémesre fagy a levegő.